

Nya tag!

Hösten må vara grå, regnig och lite dyster ibland. Men den har också något av nystart och igångsättande över sig. Hänger den här känslan kvar sedan skoltiden kanske? Man vill skaffa en ny anteckningsbok och starta en massa projekt. Anmäla sig till en kvällskurs... Känner du igen dig? Använd den här energin – kom till våra onsdagskvällar och lär dig något nytt! När gick du och dina kollegor en miljöutbildning senast? Det kan vara dags att uppdatera grundkursen nu, och se över miljömålen i verksamheten. Är hela personalen med i miljöarbetet? Om inte så kan vi hjälpa till.

Ur innehållet denna gång:

- ”Verksamhets-ledaren” av Christer Owe
- Onsdagskvällar i september
- Åk med Ekocentrum till Soperan den 10 september
- Författaren till boken Den hemlige kocken kommer till oss
- Göteborgspriset för hållbar utveckling – vinnarna 2008
- Korta nyheter från utställare och samarbetspartners
- Så tycker våra kunder

Verksamhetsledaren 7/08:

Om helhetssyn i klimatarbetet

I senaste ledaren (nr 6/08) pekade jag på behovet av att strypa oljetillförseln för att inte öka andelen fossila växthusgaser. All olja som pumpas upp förbränns och för att komma till rätta med klimatförändringen är källbegränsning det enda rimliga.

Oljepriset har stigit internationellt bl.a. till följd av ökad efterfrågan. Men när vi byter ut fossilbränslet mot ett förnybart dito minskar den globala efterfrågan.

När fossilbränslet ersatts med ett förnybart bränsle sjunker efterfrågan och därmed priset på fossiloljan. Därmed riskerar vårt framgångsrika arbete i Sverige att motverka en global omställning. Prismekanismen blir inte lika drivande. Mängden CO² ökar dessutom när vi globalt fortsätter förbränna fossila kolväten samtidigt som vi förbränner förnybara. Summan av våra ansträngningar leder paradoxalt nog till en förvärrad klimatutveckling. För att motverka detta måste vi enas om att begränsa oljeproduktionen. Vi har hälften av all dyrbar fossilolja kvar. Behåll den under jord!

Christer Owe

Aktuellt på Ekocentrum

Onsdagskvällar i september!

Alltid kl 18.00 (-19.30). Fritt inträde. Passa på att ta en fika och titta på utställningen samtidigt. Onsdagskvällarna är ett kontinuerligt samarbete med Studieförbundet. Referat från vissa av föredragen hittar du på vår hemsida. Ev ändringar står att läsa på vår hemsida – kolla gärna där först! *(Fotona kommer från föredragshållarnas eller arrangörernas hemsidor)*

3/9 *Ett arrangemang i samarbete med Ingenjörer för miljön (IfM):*

Vad är en miljöbil idag – och i morgon?

Hur skall vi klara vårt behov av transporter? Etanol, biogas, vätgas, biodiesel - vad skall man välja? Är svaret en elhybrid? Eller en elbil...? Vilka andra alternativ ligger i pipeline? Jordens biomassa är begränsad, hur kommer transportbehov och livsstil att behöva utvecklas? Jakob Lagercrantz var under åren 1985-95 projektledare, styrelseordförande och VD för Greenpeace Sverige. Nu driver han ett eget företag som miljökonsult, Equest AB. Aftonbladet beskriver Jakobs framträdande vid en presskonferens den 21 aug 2006 som en kombination av "engagemang, idealitet och en dos rock'n'roll" - "en perfekt imitation av en pressträff med Bono".

Träffa Jakob Lagercrantz, ordförande i Gröna Bilister

10/9 *Ett arrangemang i samarbete med Göteborgs Miljövetenskapliga Centrum (GMV):*

Utsläpp av växthusgaser från mat

Produktionen av mat i världen står för omkring en fjärdedel av de totala utsläppen av växthusgaser. Vilka livsstilsval vi gör har inverkan på miljön. Varför bildas växthusgaser vid produktion av mat och vad kan producenterna göra för att minska dem? Hur kan vi som konsumenterna göra miljömedvetna val i mataffären? Varför agerar vi inte alltid miljövänligt trots att vi vet att vi borde? Hur ser sambanden mellan våra attityder och vårt beteende egentligen ut när det gäller miljöfrågor? Föreläsare: **Stefan Wirsenius**, Fysisk resursteori, Chalmers och **Andreas Nilsson**, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet

Foto Helen Sylvan

17/9 **Odlå klimatsmart!**

Förbered trädgården för vårens klimatsmarta odlingar. Så här förlänger du säsongen och får färska grönsaker året om.

Karin Jansson, redaktör för tidskriften Odlaren, Föreningen Organisk Biologisk Odling

Foto Helen Sylvan

24/9 *Ett arrangemang i samarbete med föreningen Ordfront och Ordfront förlag:*

Den hemlige kocken Det okända fusket med maten på din tallrik – möt författaren Mats-Eric Nilsson

Såväl till vardags som till fest sätter vi aningslöst i oss mängder av tillsatser och substitut, lurade av reklamens budskap om "hemlagat" och "hälsosamt". För myndigheterna är det huvudsaken att livsmedlen inte är direkt hälsovådliga. Sedan är det fritt fram att sälja glass som inte är glass och cider som inte är cider.

OBS! Vi håller till i aulan VasaA på Vera Sandbergs allé, 50 m från Ekocentrums entré! Entréavgift 40 kr (20 kr för studenter och medlemmar i föreningen Ordfront, mot uppvisande av giltigt bevis).

1/10 *Ett arrangemang i samarbete med Ingenjörer för miljön (IfM):*

Hur ska vi använda den svenska jorden?

Småskalig närproduktion eller storskalig specialisering? Konventionell, ekologisk eller biodynamisk odling? **Arthur Granstedt**, föreståndare för Biodynamiska forskningsinstitutet, projektsamordnare för BERAS mm tar upp erfarenheter från modern forskning om energieffektivitet, näringsläckage och produktkvalitet vid olika odlingsmetoder.

Det händer i september

Ekocentrum på Sopoperan i Halmstad

Vi kommer att ställa ut i samband med Sopoperan i Halmstad i september. Denna satsning förenar miljö- och hållbarhetsfrågor med kultur, och är ett samarbete mellan bland andra Stena, RagnSells och Hem. Kurser och seminarier samsas med utställning och operaföreställningar i det gamla tegelbruket Wallbergs utanför staden. Spännande kombinationer, som säkert leder till spännande möten! Vi kommer att vara på plats med en monter i inomhusdelen. Läs mer på www.sopoperan.se

Special för vårt kundnätverk och andra kunder

Vill du åka med till Halmstad 10/9?

Ekocentrum anordnar en resa från Göteborg till Halmstad och Sopoperan för att vara med under temadagen Energi. Då kommer vi att ordna resa, lunch och middag, seminarieplatser samt operabiljetter – allt i ett paket till självkostnadspriset 1.990 kr! Det blir en heldag + kväll som vi hoppas blir minnesvärd! Bussen från Göteborg går kl 09.00 och vi beräknar vara tillbaka ca 22.40. Seminariet under eftermiddagen har tema Energi – då kommer vi få lyssna på en f d minister, ledare för energibolag och många andra. Se hela programmet i vår inbjudan via länken nedan eller klicka dig direkt in på www.sopoperan.se. Anmäl dig senast 1/9 helst per mail till helen.sylvan@ekocentrum.se!

Se dagsprogrammet på:

<http://www.ekocentrum.se/kalender.php?id=415>

SOPOPERAN

4-14 September 2008

*Bild fr Hallandsposten: ROGER LARSSON
Sopoperans scen. Här en modell av scenen i det gamla tegelbruket.*

Det händer i 25-28 september

Ekocentrum på bokmässan

Studiefrämjandet är en av Ekocentrums stiftare. Tillsammans ordnar vi onsdagsföredragen på Ekocentrum under terminerna. Nu kommer vi även att samverka under året Bokmässan i Göteborg den 25-28 september på Svenska Mässan. I den gemensamma montern kommer även livsstilsmagasinet Camino och Föreningen för organisk odling, FOBO, att ingå. **Maria Kreitem** på Studiefrämjandet i Göteborg är projektledare och har valt oss medutställare för att ge goda exempel på folkbildande verksamheter i ett brett perspektiv. Välkommen en trappa upp, till Mat & Trädgårdsdelen Missa inte heller de korta föredragen: [Program hälsa & livsstil](#). Där presenteras ca 30 programpunkter, som tar upp ett brett spektrum av frågor, bl a coaching, livsstil, träning, kost och hur man kan motverka sjukdomar. En rad intressanta talare figurerar i listan!

Foto: Svenska Mässan

Nytt för vårt kundnätverk

Nätverksmedlemmar får träffa "hemlige kockens" författare

Nästa träff för vårt miljösamordnarnätverk här på Ekocentrum sker den 25 september. Temat är "tillsatser i mat" och föredragshållare blir **Mats-Eric Nilsson**, författaren till boken Den Hemlige Kocken. Som vanligt träffas vi under förmiddagen och avslutar med en lunch.

Ekocentrums nätverk för miljösamordnare är öppet för kunder och utställare på Ekocentrum. Vi ordnar fyra ordinarie träffar per år, vanligtvis en förmiddag inklusive lunch, då vi bjuder in olika talare inom temaområden. Hör av dig till Helen Sylvan eller Christian Åkerström om du har frågor kring nätverket eller vill bli medlem direkt!

Grattis!

Pristagarna utsedda - Göteborgspriset för hållbar utveckling 2008

I vårt förra e-brev nämnde vi Västerhavsveckan, och då i synnerhet Clean Shipping Project som leds av Ulf Duus och Jan Ahlbom. Och nu efter sommaren fick vi nyheten att årets upplaga av Göteborgs "nobelpris i miljö" går bland annat till dessa herrar. Stort grattis säger vi på Ekocentrum, som följer deras arbete med stort intresse.

–Det globala kemikaliesamhället ruvar på en tickande bomb som måste desarmeras! Göteborgspriset 2008 går till fyra unikt framstående personer som med forskning, politik och marknadsbaserat vardagsarbete lagt grunden till en långsiktig "avgiftning" av världen, säger Stefan Edman, biolog, författare och juryns ordförande.

Göteborgspriset för hållbar utveckling 2008 delas i tre lika stora delar mellan: Theo Colborn, Margot Wallström samt Göteborgarna Jan Ahlbom och Ulf Duus.

Läs mer om Göteborgspriset här: [Goteborgaward](#)

*Miljöpristagare Jan Ahlbom och Ulf Duus**Nytt från omvärlden:*

Vågkraft ger villael på västkusten

Nu i sommar 2008 är det premiär för vågkraften som energikälla i Sverige. Tjugo villor i Bohuslän ska få sin hushållsel från ett vågkraftverk utanför Lysekil. Bakom satsningen står vågforskare vid Uppsala universitet, skriver Dagens Nyheter. Enligt Uppsalaforskarnas beräkningar är vågorna en energiresurs som i framtiden kan ge så mycket som 2 000 terawattimmar, TWh, i årlig elproduktion - bara i Europa. Störst är potentialen i de vågrika kustländerna Norge och Storbritannien med 500 TWh vardera, medan svenska vågor står för beskedliga 10 TWh.

– Klimatförändringarna och framtidens energiförsörjning är de största utmaningarna som ligger framför mänskligheten i dag. Vad vi försöker göra är att ta fram konstruktionerna, säger professor Mats Leijon, som förresten berättade om detta på Ekocentrum förra året (vår kommentar).

Källa: Naturvårdsverkets nyhetsmail 080625

Nytt från omvärlden:

Konsumentverket listar snålaste bilarna 2008

Med ett bensinpris på närmare 14 kronor litern kan det vara en bra idé att välja bil med god bränsleekonomi – samtidigt som du gör klimatet en tjänst. I Nybilsguiden, Konsumentverkets webbtjänst och broschyr, listas de snålaste nybilarna på den svenska marknaden.

Den snålaste bensindrivna bilen är Toyota Prius, medan dieslbilen som drar minst heter Smart Fortwo. Den snålaste gasdrivna bilen är en Fiat Punto.

I Nybilsguiden listas alla de vanligaste personbilarna i Sverige, modell för modell, med uppgifter om bränsleförbrukning, miljöklass, skatt, cirkapris med mera.

För alla pris- och miljömedvetna finns särskilda listor för miljöbilar, samt för bilarna med lägst bensin- respektive dieselförbrukning.

Samtidigt med utgivningen av broschyren är webbversionen av Nybilsguiden nu uppdaterad med 2008 års modeller. Här finns möjligheter att göra urvalssökningar, se bilder på bilarna, med mera.

Du kan ladda ner nybilsguiden här: [Nybilsguiden 08](#)

Källa: Konsumentverket/KO Pressmeddelande 2008-06-24

Nytt från omvärlden:

Svenska bilar törstigast i Europa

Sverige var det land inom EU med störst minskning av bilparkens bränsleförbrukning under fjolåret. Men trots det är nya svenska bilar fortfarande törstigast inom EU, skriver Dagens Industri.

En ny rapport från Brysselbaserade miljönätverket T&E visar att utsläppsgenomsnittet för nya bilar inom EU i fjol låg på 158 gram koldioxid per kilometer. I Sverige var siffran 180 gram vilket gör att den svenska nybilsparken fortfarande är den törstigaste inom EU. Fordägda Volvo och General Motors-ägda Saab tillhör utsläppstoppen. För Volvo låg utsläppen i snitt på 189 gram och för Saab på 188 gram för nya bilar.

Källa: Naturvårdsverket 2008-08-27 och DagensIndustri

Nytt från omvärlden:

Ät upp! Släng inte... Mat i soporna hot mot miljön

Varje svensk slänger 100 kilo fullt ätlig mat i soporna varje år, enligt en rapport som forskningsinstitutet SIK tagit fram på uppdrag av Konsumentföreningen Stockholm. Slutar vi upp med slöseriet skulle det ha samma effekt som om var sjätte bil försvann från vägarna, skriver Svenska Dagbladet.

Den långa kedja som för maten till våra dukade bord står för nästan en fjärdedel av vår totala klimatpåverkan.

Rapporten visar att 27 procent av den mat vi kånkar hem slängs i soporna. När man räknat bort oätliga sopor som ben och skal slängs 900 000 ton mat av god kvalitet. Produktionen av dessa sopor alstrar 1 860 000 ton koldioxidekvivalenter per år, ungefär lika mycket som utsläppen från 700 000 bilar.

Källa: Naturvårdsverket 2008-08-26 och Svenska Dagbladet

Nytt från våra utställare – SCA-koncernen

SCA byter till syntetisk diesel

Miljöteknik Skogsbolaget SCA:s logistikföretag SCA Transforest har skrivit avtal med Framtidsbränslen AB om att byta till syntetisk diesel i all sin hamnterminalverksamhet. Förutom minskade utsläpp kan man leverera renare produkter till livsmedels-, hygien- och medicinföretag.

SCA Transforest ska under två år köpa ungefär 3,3 miljoner liter syntetisk diesel, som går under namnet Paradiesel. Därmed kommer utsläppen av koldioxid från transportererna i Sundsvallsregionen att minska med 10 procent eller över 400 ton per år, enligt ett pressmeddelande från SCA. [Läs mer.](#)

Källa: Miljöaktuellt

Från kursutvärderingar

Så tycker våra kunder

"Det var jättebra. Lena utstrålade en enorm energi och nådde ändå längst bak i lokalen med budskapet. Jag vet, för jag satt längst bak bland de 450 som var där."

Linn Hammar, kostchef inom SDF Lärjedalen i Göteborg, bokade Lena Richard för att hålla i två timmar av stadsdelens heldag för personalen på temat hållbar utveckling. Utbildningsdagen hölls den 15 augusti i Chalmers lokaler. Förmiddagen handlade om de lite större sammanhangen och "frågor utanför mig själv" medan eftermiddagen ägnades åt hälsofrågor och "nära" frågor, med en friskvårdsspecialist.

"Lenas två timmar var jättebra" säger Linn när vi ringer upp henne. "Hon behandlade vad var och en kan göra, men även det stora hela – allt utanför mig själv, precis som vi tänkt oss förmiddagen. Nu efteråt har min arbetsgrupp frågat om vi inte kan ordna ett särskilt besök på Ekocentrum så att de får se hela utställningen. Det här kommer att få effekt länge!"

Fler och fler av våra utbildningar handlar om hållbar utveckling. Vi erbjuder även kurser i lärande för hållbar utveckling, riktat till exempelvis lärare och andra pedagoger. Ge er personal en gemensam plattform av kunskap för att arbeta vidare med hållbar utveckling – låt Ekocentrums pedagoger inspirera och motivera dem!

Vår **hemsida** www.ekocentrum.se innehåller aktuellt kalendarium och information om våra utbildningar. **Ekocentrums e-brev** utkommer 10 gånger per år, och tar upp vad som händer på Ekocentrum och i vår närhet. Om du inte vill ha vårt e-brev, skicka ett svarsmejl på detta så tar vi bort dig från sändlistan. Tipsa oss gärna om du känner någon som vill prenumerera!

Varma hälsningar,

Helen Sylvan

Bilder: Helen Sylvan om ej annat anges

Foto: Christian Åkerström